El Servei Meteorològic de Catalunya i l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya han presentat «Les primeres col·leccions en línia del fons històric documental de l'SMC»

written by Redacció Unilateral | 9 de juny de 2021

El Servei Meteorològic de Catalunya i l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, dependent del Departament de la Vicepresidència i de Polítiques Digitals i Territori, han presentat avui a la Biblioteca de Catalunya les primeres col·leccions en línia del Fons Històric documental de l'SMC, dins dels actes de celebració del Centenari de l'entitat. Creat l'any 1921, l'SMC va generar un gran fons de documentació escrita, publicacions impreses, cartografia i fotografies, a més va recopilar documentació d'institucions i arxius previs. El gener de 1939, amb l'entrada de les tropes franquistes a Catalunya, l'SMC va ser clausurat i tot el material fou requisat. No va ser fins al 1984 que l'Instituto Nacional de Meteorología, hereva del servei meteorològic espanyol de l'època, va retornar el fons que va ser dipositat a la Cartoteca del llavors Institut Cartogràfic de Catalunya (ICC), ara Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC).

Des de la reinstauració del SMC el 2002, un dels objectius ha estat la recuperació i preservació de la documentació meteorològica i climàtica del passat. Amb aquesta voluntat, s'han dut a terme campanyes de digitalització del seu Fons

Històric, en col·laboració amb l'ICGC, que han permès la posterior catalogació. Aquestes dues actuacions, han permès el darrer pas d'aquesta cadena, la facilitació de l'accés en línia, gràcies a la col·laboració amb el Consorci d'Universitats de Catalunya, i el portal web Memòria Digital de Catalunya.

Col·leccions digitalitzades

Les col·leccions digitalitzades que avui s'han presentat i s'han posat a disposició de tothom son tres de ben emblemàtiques:

- **Cartes del Temps (1921-1939):**aquesta col·lecció recull una publicació que l'SMC elaborava diàriament per conformar la previsió meteorològica. Entre altra informació, les Cartes contenien mapes del temps d'Europa occidental, dades meteorològiques observades a diversos indrets de Catalunya i la previsió per a les pròximes hores. Durant la Guerra Civil (1936-1939) es van generar Cartes específiques per a l'aviació militar que s'emetien cinc cops al dia. S'han digitalitzat un total de 877 imatges.
- **Les observacions del Turó de l'Home (1932-1938):**en el marc de la celebració del 2n Any Polar Internacional (1932-1933), l'SMC va construir l'any 1932 un observatori meteorològic al cim del Turó de l'Home, al massís del Montseny, amb l'objectiu d'ampliar el coneixement de la circulació atmosfèrica entre les regions polars i les baixes latituds. La col·lecció comprèn els quaderns d'observació, on es recullen les lectures de diversos instruments i les observacions visuals, com ara l'estat del cel o la visibilitat, i que es feien tres cops al dia. En total, aquesta col·lecció comprèn 4.806 imatges.

Participació ciutadana

Amb la voluntat de fomentar la participació de la ciutadania, s'ha disposat a consulta en línia una tercera col·lecció, en aquest cas a través del portal Transcriu-me, impulsat per la Biblioteca de Catalunya.

- **Col·lecció de fotografies de núvols(1921-1937):** realitzades amb la voluntat d'aprofundir en els estudis sobre nefologia, aquesta col·lecció recull 000 imatges de núvols preses principalment des de l'antiga seu de l'SMC a Barcelona. D'aquestes, vint-i-tres fotografies es van integrar a l'Atles internacional dels núvols i dels estats del cel publicat en dues versions, els anys 1930 i 1932. La iniciativa de ciència ciutadana pretén millorar la descripció de les imatges, facilitar la consulta i, especialment, incentivar la participació de la ciutadania en la catalogació de documents científics.

Durant la cloenda de l'acte el director de l'SMC, Eliseu Vilaclara, ha manifestat **"la necessitat de poder disposar d'eines que encara no són a l'abast de la institució, com ara l'accés a totes les dades del Centre Europeu, la participació en organismes meteorològics internacionals i la competència en meteorologia aeronàutica"**.

A l'acte hi han assistit també la directora de la Cartoteca de l'ICGC, Carme Montaner, el director de l'Àrea de Ciència Oberta del CSUC, Lluís Anglada i la directora de la Biblioteca de Catalunya, Eugènia Serra, i ha estat retransmès a través del canal Youtube de l'SMC.

A través d'aquests enllaços es pot accedir a les col·leccions en línia:

- Cartes del Temps de l'SMC (1921-1939)

- Quaderns de l’Observatori del Turó de l’Home (1932-1938)
- Col·lecció de fotografies de núvols de l’SMC (1921-1937)